

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

مدیریت پسماندهای جامد در راستای دستیابی به توسعه پایدار شهری

منیره رضایی^۱، آیدا صنعتی زاده^۲

^۱ کارشناس شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان. Moni_utopia@yahoo.com

^۲ کارشناس شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان. Aida.sanati@yahoo.com

چکیده

بی تردید برنامه ریزی در جهت دفع صحیح زباله و توجه به اثرات زیانبار آن بر محیط زیست در هر کشوری یکی از اصول مهم و ضروری در راستای تأمین منافع بلندمدت و حرکت در مسیر توسعه پایدار می باشد. به دلیل وابستگی روش های مختلف مدیریت پسماند جامد، آژانس حفاظت محیط زیست ایالات متحده آمریکا (EPA)، یک استراتژی ملی برای مدیریت پسماند جامد به ترتیب مقبولیت از نظر زیست محیطی طراحی کرده است. در این مقاله کوشیده شده تا استراتژی های مدیریت پسماند ارائه شده توسط این آژانس، شامل: کاهش تولید پسماند، استفاده مجدد از مواد، بازیافت و بازیابی مواد، سوزاندن برای تولید انرژی و دفن در محل دفن، به ترتیب مورد بررسی قرار گیرد و تأثیر هر یک بر محیط زیست و سایر عوامل تأثیرگذار در دستیابی به ارزش ها و اهداف توسعه پایدار و همچنین وضعیت هر یک از روش های ذکر شده در کشورمان، به عنوان کشوری در حال توسعه بررسی شود. در پایان نیز پیشنهاداتی برای ارتقای وضعیت مدیریت پسماندهای جامد در کشورمان، ارائه شده است.

واژگان کلیدی: مدیریت، پسماند، پسماند جامد، توسعه، پایداری، توسعه پایدار، محیط زیست

توسعه پایدار براساس محیط زیست مستلزم تغییر در الگوهای تولید، مصرف و مشارکت است.

(ویلیمس هارمون)^۱

مقدمه

متأسفانه دراکثر کشورهای درحال توسعه توجه مناسب و علمی به مقوله مواد زائد نشده است، که این امر موجب آلودگی های شدید محیط زیست به ویژه درشهرهای بزرگ گردیده است. براساس یک مطالعه جامع توسط سازمان جهان بهداشت (WHO)، عدم توجه به جمع آوری و دفع صحیح زباله می تواند ۳۲ مشکل زیست محیطی را فراهم نماید که مقابله با آنها به سهولت امکان پذیر نمی باشد. بی تردید برنامه ریزی درجهت دفع صحیح زباله و توجه به اثرات زیانبار آن بر محیط زیست درهر کشوری یکی از اصول مهم و ضروری در راستای تأمین منافع بلند مدت و حرکت درمسیر توسعه پایدار می باشد (قدیریان، ۱۳۹۲).

یکی از مسائل روز جهان مسأله حفظ محیط زیست است. فاجعه زیست محیطی نه تنها آرامش و امنیت را از زندگی انسان می رباید، بلکه سلامتی و هستی را تهدید می کند (ادهمی و اکبر زاده، ۱۳۸۹)، به همین دلیل در محافل علمی و سیاسی بحث زیست محیطی پر سر و صداترین و جدی ترین بحث روز است. در پیگیری علل و عوامل آن دو عامل بیشتر جلب توجه می کنند؛ یکی دیدگاه انسان متمدن نسبت به طبیعت و دیگری توسعه فناوری. بشر متمدن خود را مالک طبیعت دانسته و بر این باور است که انسان به عنوان اشرف مخلوقات حق هرگونه استفاده از طبیعت را داراست بدون آنکه در بازسازی و نگهداری آن مسؤولیتی داشته باشد، از طرف دیگر با توسعه فن آوری، بشر دستاوردهای عظیم و شگفت انگیزی به دست آورده است، در حالی که همین علل سازنده و دگرگون کننده، زندگی بشر را در معرض نابودی قرارداده است (ولایی، ۱۳۸۴، ۲۴). در نتیجه با توجه به اینکه پیامدهای زیانبار رشد و گسترش کنونی، تابعی از متغیرهای جمعیت، سرانه و الگوی مصرف است، شهرنشینان عامل تعیین کننده ای در این پیامدهای جهانی اند (صرافی، ۱۳۷۹، ۷).

با بروز ضایعات زیست محیطی و کاهش سطح عمومی زندگی مردم به ویژه در جوامع شهری طی یکی دو دهه گذشته، رهیافت توسعه پایدار به عنوان موضوع روز دهه آخر قرن بیستم از سوی سازمان ملل مطرح شد و به عنوان دستور کار قرن بیست و یکم

۱- یکی از سخنگویان جلسه مشترک اختتامیه کنفرانس ۱۹۹۳ بانک جهانی، با موضوع تعامل میان انسانیت و محیط زیست (بارت و سراج

الدین، ترجمه اشرف العقلائی، ۱۳۷۹، ۸۷)